

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سَيِّدَيِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

سلام علیہ

حدیث کساء و منزلت آن

متن و سوالات مسابقه کتابخوانی
ویژه ایام فاطمیه و نوروز ۱۳۹۵

سازمان بنی بنی‌های قرآنی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَعَلَى بَيْتِهِ طَيِّبِينَ وَصَلِّ عَلَى
السَّادَةِ الْمُسْتَوْدَعَةِ فِيهَا

الحديث عن طه كساء

حدیث کساء و منزلت آن
تخلیص از کتاب حدیث کساء و منزلت آن تألیف
حسین استاد ولی؛
تهیه و تدوین: مدیریت کتابخانه‌ها و ترویج
کتابخوانی؛
ویژه مسابقه کتابخوانی حدیث کساء
مهلت شرکت در مسابقه: از ۱۳ اسفندماه ۱۳۹۴
تا ۱۳ فروردین ماه ۱۳۹۵

به نام خدا

مقام معظم رهبری (حفظه ا... تعالی)

فاطمه‌ی زهرا (سلام الله علیها) کلمه‌ی الله پرمضمون و مانند یک دریای ژرف و عمیق است. هر چه فکر انسان، ذوق انسان، طبع ظریف صاحبان طبع در این زمینه کنکاش بیشتری کند، تدبر و تأمل بیشتری کند، گوهرهای بیشتری به دست خواهد آورد. (۱۳۸۷/۰۴/۰۴ - بیانات در دیدار مداحان اهلبیت (علیهم السلام))

مقدمه

سالی که طلیعه آن با زردی دنیوی بهار جاویدان فاطمی و سرچشمه کوثر آغاز شد و برگ‌های پایانی‌اش در فضای حزن و ماتم یاس پر پر می‌شوند، سالی متفاوت است. سالی است که تسبیح نمازهایش را با دانه‌های اشک گفتیم و سجاده‌های سحرگاهش را غرق در عطر سیب و یاس یافتیم...

سالی بود که شعبانش نوای بیا فرزند زهرا داشت، پای هر ربنای رمضان زمره لبهای مان یا وَجِیْهَةً عِنْدَ اللَّهِ إِشْفَعِي لَنَا عِنْدَ اللَّهِ بود، غدیر غمزدایش هم پر بود از دلتنگی... با همه این‌ها اما، درس پاسخ دادیم که از فاطمه آموخته‌ایم که پشت سر امام خود باشیم، در گفتن مان، بودن مان، در ماندن مان دست‌های معجزه‌گش با ما بود، یار ما بود، آری، هر جا که نام و یاد مادر خوبی‌ها با ما بود، خوب بودیم و خوب ماندیم...

و امروز درسی دیگر از مکتبش می‌آموزیم... درسی از مکتب حقانیت، درسی از بزرگترین مدرسه عشق، درسی به وسعت یک حق، به بلندای یک تاریخ... درسی از حدیث کساء... در میان شیعیان مرسوم است که جلساتی تشکیل می‌دهند و حدیث کساء را در جمع دوستان و صاحب‌دلان خوانده و به واسطه آن به درگاه خداوند متعال تقرب می‌جویند و برای آن ثواب بسیار و آثار مطلوب قائلند و رفع اندوه و گرفتاری خود را خواهان و گشودن گره‌های بسته را طالبند. اساس این رسم نیکو بر مطلبی است که در متن حدیث کساء و از رسول خدا (ص) ذکر شده است.

سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران با استفاده از بستر

روحانی و معرفتی ایام فاطمیه تا ولادت با سعادت دخت مکرم نبی اسلام(ص) و نیز تعطیلات ایام نوروز در تداوم سایر برنامه‌های فرهنگی این مناسبت‌ها بر آن شده که همراه چاپ متن این حدیث، برای معرفت و آگاهی بیشتر خوانندگان عزیز توضیحاتی پیرامون آن، از کتاب حدیث کساء و منزلت آن، تألیف حسین استاد ولی تقدیم کند چرا که یقیناً عمل با معرفت از ارزش والاتری برخوردار است. ضمن آرزوی بهره‌مندی از برکات و توفیقات خواندن این حدیث شریفه به اطلاع می‌رساند که همشهریان محترم می‌توانند با پاسخگویی به سؤالات پایانی این متن و تحویل پاسخنامه با یکی از روش‌های یادشده ذیل، تا تاریخ ۱۳ فروردین ماه ۱۳۹۵ در مسابقه کتابخوانی حدیث کساء شرکت نمایند و یکی از برندگان جوایز ارزشمند مسابقه باشند:

زمان و مهلت شرکت در مسابقه

از ۱۳ اسفندماه ۱۳۹۴ تا ۱۳ فروردین ماه ۱۳۹۵

منبع

متن حدیث شریفه کساء و کتاب حاضر برگرفته شده از کتاب حدیث کساء و منزلت آن، تألیف حسین استاد ولی؛

محل دریافت منبع

دریافت رایگان کتاب از کتابخانه‌های سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و یا دانلود رایگان متن کتاب از سایت www.tlib.ir

نحوه شرکت در مسابقه

۱. به صورت آنلاین: مراجعه به سایت و تکمیل پاسخنامه آنلاین؛
۲. ارسال پیامک: ارسال گزینه‌های صحیح به صورت یک عدد ۱۲ رقمی بدون فاصله به شماره ۰۲۰۰۰۱۸۳۷۴۵؛
۳. تحویل حضوری پاسخنامه‌ها: مراجعه به کتابخانه‌ها و یا مراکز فرهنگی هنری سازمان و تحویل فرم پاسخنامه.

التماس دعا

متن حدیث و ترجمه آن

بخش نخست

بخش نخست: حدیث کساء و ترجمه‌ی آن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنْ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ سَمِعْتُ فَاطِمَةَ أَنَّهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ أَبِي رَسُولُ اللَّهِ فِي بَعْضِ الْأَيَّامِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةُ فَقُلْتُ عَلَيْكَ السَّلَامُ قَالَ: إِنِّي أَجِدُ فِي بَدَنِي ضَعْفًا فَقُلْتُ لَهُ أُعِيدُكَ بِاللَّهِ يَا أَبَتَاهُ مِنْ الضُّعْفِ فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ ائْتِينِي بِالْكِسَاءِ الْيَمَانِي فَغَطَّيْنِي بِهِ فَاتَّيْتُهُ بِالْكِسَاءِ الْيَمَانِي فَغَطَّيْتُهُ بِهِ وَصِرْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهِ وَإِذَا وَجْهُهُ يَتَلَاوُ كَأَنَّهُ الْبَدْرُ فِي لَيْلَةٍ تَمَامِهِ وَكَمَالِهِ فَمَا كَانَتْ إِلَّا سَاعَةٌ وَإِذَا بَوْلِي الْحَسَنِ قَدْ أَقْبَلَ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَاهُ فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا قُرَّةَ عَيْنِي وَ ثَمَرَةَ فُؤَادِي فَقَالَ يَا أُمَاهُ إِنِّي أَشَمُّ عِنْدَكَ رَائِحَةً طَيِّبَةً كَأَنَّهَا رَائِحَةُ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ فَقُلْتُ نَعَمْ إِنَّ جَدَّكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَأَقْبَلَ الْحَسَنُ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَدَاهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَدْخَلَ مَعَكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ يَا صَاحِبَ حَوْضِي قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ مَعَهُ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَمَا كَانَتْ إِلَّا سَاعَةٌ وَإِذَا بَوْلِي الْحُسَيْنِ قَدْ أَقْبَلَ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَاهُ فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ يَا قُرَّةَ عَيْنِي وَ ثَمَرَةَ فُؤَادِي فَقَالَ لِي يَا أُمَاهُ إِنِّي أَشَمُّ عِنْدَكَ رَائِحَةً طَيِّبَةً كَأَنَّهَا رَائِحَةُ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقُلْتُ نَعَمْ إِنَّ جَدَّكَ وَ أَخَاكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَذَنَى الْحُسَيْنُ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَدَاهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ اخْتَارَهُ اللَّهُ أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ يَا شَافِعَ أُمَّتِي قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ مَعَهُمَا تَحْتَ الْكِسَاءِ فَأَقْبَلَ عِنْدَ ذَلِكَ أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَبَا الْحَسَنِ وَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ إِنِّي أَشَمُّ عِنْدَكَ رَائِحَةً طَيِّبَةً كَأَنَّهَا رَائِحَةُ أَخِي وَابْنِ عَمِّي رَسُولِ اللَّهِ فَقُلْتُ نَعَمْ هَا هُوَ مَعَ وَ لَدَيْكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَأَقْبَلَ عَلِيٌّ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْذُنُ لِي

اَنْ اَكُوْنَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ قَالَ لَهُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا اَخِي يَا
 وَصِيَّ وَ خَلِيفَتِي وَ صَاحِبَ لِي وَ اَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ عَلَيَّ تَحْتَ
 الْكِسَاءِ ثُمَّ اَتَيْتُ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبْتَاهُ يَا رَسُوْلَ
 اللّٰهِ اَتَاذُنُ لِي اَنْ اَكُوْنَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ قَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ
 يَا بَنْتِي وَ يَا بَضْعَتِي قَدْ اَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلْتُ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَلَمَّا
 اَكْتَمَلْنَا جَمِيعًا تَحْتَ الْكِسَاءِ اَخَذَ اَبِي رَسُوْلَ اللّٰهِ بِطَرْفَيِ الْكِسَاءِ وَ
 اَوْمَأَ بِيَدِهِ الْيُمْنَى اِلَى السَّمَاءِ وَ قَالَ اَللّٰهُمَّ اِنَّ هٰؤُلَاءِ اَهْلُ بَيْتِي وَ
 خَاصَّتِي وَ حَامَّتِي لِحَمْمِهِمْ لِحَمِي وَ دَمِهِمْ دَمِي يُؤَلِّمْنِي مَا يُؤَلِّمُهُمْ
 وَ يَحْزُنُنِي مَا يَحْزُنُهُمْ اَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَ سَلْمٌ لِمَنْ سَالَهُمْ
 وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُمْ وَ مُحِبٌّ لِمَنْ اَحَبَّهُمْ اِنَّهُمْ مِنِّي وَ اَنَا مِنْهُمْ
 فَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ رَحْمَتَكَ وَ غُفْرَانَكَ وَ رِضْوَانَكَ عَلَيَّ وَ
 عَلَيْهِمْ وَ اَذْهَبْ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَ طَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا فَقَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَ
 جَلَّ يَا مَلَايِكَتِي وَ يَا سُكَّانَ سَمَوَاتِي اِنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءً مَبْنِيَّةً وَ
 لَا اَرْضًا مَدْحِيَّةً وَ لَا قَمَرًا مُنِيرًا وَ لَا شَمْسًا مُضِيَّةً وَ لَا فَلَكَآ يَدُوْرُ وَ
 لَا بَحْرًا يَجْرِي وَ لَا فَلَكَآ يَسْرِي اِلَّا فِي مَحَبَّةٍ هٰؤُلَاءِ الْخَمْسَةِ الَّذِيْنَ
 هُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ الْاَمِيْنُ جِبْرَائِيْلُ يَا رَبِّ وَ مَنْ تَحْتَ الْكِسَاءِ
 فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ هُمْ اَهْلُ بَيْتِ النَّبُوَّةِ وَ مَعْدِنُ الرِّسَالَةِ هُمْ فَاطِمَةُ
 وَ اَبُوْهَا وَ بَعْلُهَا وَ بَنُوْهَا فَقَالَ جِبْرَائِيْلُ يَا رَبِّ اَتَاذُنُ لِي اَنْ اَهْبِطَ
 اِلَى الْاَرْضِ لَاكُوْنَ مَعَهُمْ سَادِسًا فَقَالَ اللّٰهُ نَعَمْ قَدْ اَذِنْتُ لَكَ فَهَبْطَ
 الْاَمِيْنُ جِبْرَائِيْلُ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ الْعَلِيُّ الْاَعْلَى
 يُفْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَخْصُكَ بِالتَّحِيَّةِ وَ الْاِكْرَامِ وَ يَقُوْلُ لَكَ وَ عِزَّتِي وَ
 جَلَالِي اِنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءً مَبْنِيَّةً وَ لَا اَرْضًا مَدْحِيَّةً وَ لَا قَمَرًا مُنِيرًا
 وَ لَا شَمْسًا مُضِيَّةً وَ لَا فَلَكَآ يَدُوْرُ وَ لَا بَحْرًا يَجْرِي وَ لَا فَلَكَآ يَسْرِي
 اِلَّا لِاجْلِكُمْ وَ مَحَبَّتِكُمْ وَ قَدْ اَذِنُ لِي اَنْ اَدْخُلَ مَعَكُمْ فَهَلْ تَاذُنُ لِي
 يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَقَالَ رَسُوْلَ اللّٰهِ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا اَمِيْنَ وَ حَيَّ اللّٰهُ
 اِنَّهُ نَعَمْ قَدْ اَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ جِبْرَائِيْلُ مَعَنَا تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ
 لِاَبِي اِنَّ اللّٰهَ قَدْ اَوْحَى اِلَيْكُمْ يَقُوْلُ (اَمَّا يَرْيِدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمْ
 الرَّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرْكُمْ تَطْهِيرًا) [۱] فَقَالَ عَلِيُّ لِي يَا رَسُوْلَ
 اللّٰهِ اَخْبِرْنِي مَا لِيَجْلُوْسُنَا هَذَا تَحْتَ الْكِسَاءِ مِنْ الْفَضْلِ عِنْدَ اللّٰهِ

فَقَالَ النَّبِيُّ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَاصْطَفَانِي بِالرُّسَالَةِ نَجِيًّا مَا ذُكِرَ خَبْرُنَا هَذَا فِي مَحْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُحِبِّينَا إِلَّا وَ نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ وَ حَفَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَ اسْتَعْفَرَتْ لَهُمْ إِلَى أَنْ يَتَفَرَّقُوا فَقَالَ عَلِيُّ إِذَا وَ اللَّهُ فُرْنَا وَ فَازَ شَيْعَتُنَا وَ رَبُّ الْكَعْبَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ ثَانِيًّا يَا عَلِيُّ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَ اصْطَفَانِي بِالرُّسَالَةِ نَجِيًّا مَا ذُكِرَ خَبْرُنَا هَذَا فِي مَحْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُحِبِّينَا وَ فِيهِمْ مَهْمُومٌ إِلَّا وَ فَرَجَ اللَّهُ هَمَّهُ وَ لَا مَعْمُومٌ إِلَّا وَ كَشَفَ اللَّهُ غَمَّهُ وَ لَا طَالِبٌ حَاجَةً إِلَّا وَ قَضَى اللَّهُ حَاجَتَهُ فَقَالَ عَلِيُّ إِذَا وَ اللَّهُ فُرْنَا وَ سَعِدْنَا وَ كَذَلِكَ شَيْعَتُنَا فَازُوا وَ سَعِدُوا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَبُّ الْكَعْبَةِ.

به نام خداوند بخشنده مهربان

از فاطمه زهرا سلام الله عليها دختر رسول خدا صلی الله عليه و آله، جابر گوید شنیدم از فاطمه زهرا که فرمود: وارد شد بر من پدرم رسول خدا در بعضی از روزها و فرمود: سلام بر تو ای فاطمه در پاسخش گفتم: بر تو باد سلام فرمود: من در بدنم سستی و وضعفی درک می‌کنم، گفتم: پناه می‌دهم تو را به خدا ای پدرجان از سستی و ضعف فرمود: ای فاطمه بیاور برایم کساء یمانی را و مرا بدان بپوشان من کساء یمانی را برایش آوردم و او را بدان پوشاندم و هم چنان بدو می‌نگریستم و در آن حال چهره‌اش می‌درخشید همانند ماه شب چهارده پس ساعتی نگذشت که دیدم فرزندم حسن وارد شد و گفت سلام بر تو ای مادر گفتم: بر تو باد سلام ای نور دیده‌ام و میوه دلم گفتم: مادرجان من در نزد تو بوی خوشی استشمام می‌کنم گویا بوی جدم رسول خدا است گفتم: آری همانا جد تو در زیر کساء است پس حسن بطرف کساء رفت و گفت: سلام بر تو ای جد بزرگوار ای رسول خدا آیا به من اذن می‌دهی که وارد شوم با

تو در زیر کساء؟ فرمود: بر تو باد سلام ای
 فرزندم و ای صاحب حوض من اذنت دادم پس
 حسن با آن جناب بزیر کساء رفت ساعتی
 نگذشت که فرزندم حسین وارد شد و گفت :
 سلام بر تو ای مادر گفتم : بر تو باد سلام
 ای فرزند من و ای نور دیده ام و میوه دلم
 فرمود: مادر جان من در نزد تو بوی خوشی
 استشمام می کنم گویا بوی جدم رسول خدا
 (ص) است گفتم آری همانا جد تو و برادرت در
 زیر کساء هستند حسین نزدیک کساء رفته
 گفت : سلام بر تو ای جد بزرگوار، سلام بر
 تو ای کسی که خدا او را برگزید آیا به من
 اذن می دهی که داخل شوم با شما در زیر
 کساء فرمود: و بر تو باد سلام ای فرزندم و
 ای شفاعت کننده امتم به تو اذن دادم پس
 او نیز با آن دو در زیر کساء وارد شد در این
 هنگام ابوالحسن علی بن ابیطالب وارد شد
 و فرمود سلام بر تو ای دختر رسول خدا
 گفتم : و بر تو باد سلام ای ابا الحسن و ای
 امیر مؤمنان فرمود: ای فاطمه من بوی خوشی
 نزد تو استشمام می کنم گویا بوی برادرم و
 پسر عمویم رسول خدا است؟ گفتم: آری این
 او است که با دو فرزندت در زیر کساء هستند
 پس علی نیز بطرف کساء رفت و گفت سلام
 بر تو ای رسول خدا آیا اذن می دهی که من
 نیز با شما در زیر کساء باشم رسول خدا به
 او فرمود: و بر تو باد سلام ای برادر من و ای
 وصی و خلیفه و پرچمدار من به تو اذن دادم
 پس علی نیز وارد در زیر کساء شد، در این
 هنگام من نیز بطرف کساء رفتم و عرض کردم
 سلام بر تو ای پدرجان ای رسول خدا آیا به
 من هم اذن می دهی که با شما در زیر کساء
 باشم؟ فرمود: و بر تو باد سلام ای دخترم
 و ای پاره تنم به تو هم اذن دادم، پس من
 نیز به زیر کساء رفتم، و چون همگی در زیر

کساء جمع شدیم پدرم رسول خدا دو طرف کساء را گرفت و با دست راست بسوی آسمان اشاره کرد و فرمود: خدایا اینانند خاندان من و خواص و نزدیکانم گوشتشان گوشت من و خونشان خون من است می آزارد مرا هر چه ایشان را بیازارد و به اندوه می اندازد مرا هر چه ایشان را به اندوه در آورد من در جنگم با هر که با ایشان بجنگد و در صلحم با هر که با ایشان در صلح است و دشمنم با هر کس که با ایشان دشمنی کند و دوستم با هر کس که ایشان را دوست دارد اینان از منند و من از ایشانم پس بفرست دروذهای خود و برکتهایت و مهرت و آمرزشت و خوشنودیت را بر من و بر ایشان و دور کن از ایشان پلیدی را و پاکیزه شان کن بخوبی پس خدای عزوجل فرمود: ای فرشتگان من و ای ساکنان آسمانهایم برآستی که من نیافریدم آسمان بنا شده و نه زمین گسترده و نه ماه تابان و نه مهر درخشان و نه فلک چرخان و نه دریای روان و نه کشتی در جریان را مگر بخاطر دوستی این پنج تن اینان که در زیر کساینند پس جبرئیل امین عرض کرد: پروردگارا کیانند در زیر کساء؟ خدای عزوجل فرمود: آنان خاندان نبوت و کان رسالتند: آنان فاطمه و پدرش و شوهر و دو فرزندش هستند جبرئیل عرض کرد: پروردگارا آیا به من همادن می دهی که به زمین فرود آیم تا ششمین آنها باشم خدا فرمود: آری به تو اذن دادم پس جبرئیل امین به زمین آمد و گفت: سلام بر تو ای رسول خدا، (پروردگارا) علیّ اعلی سلامت می رساند و تو را به تحیت و اکرام مخصوص داشته و می فرماید: به عزت و جلالم سوگند که من نیافریدم آسمان بنا شده و نه زمین گسترده و نه ماه تابان و نه مهر درخشان و نه فلک چرخان و نه دریای روان و نه کشتی در جریان را مگر برای خاطر

شما و محبت و دوستی شما و به من نیز اذن داده است که با شما در زیر کساء باشم پس آیا تو هم ای رسول خدا اذنم می دهی؟ رسول خدا(ص) فرمود و بر تو باد سلام ای امین وحی خدا آری به تو هم اذن دادم پس جبرئیل با ما وارد در زیر کساء شد و به پدرم گفت: همانا خداوند بسوی شما وحی کرده و می فرماید: «حقیقت این است که خدا می خواهد پلیدی (و ناپاکی) را از شما خاندان ببرد و پاکیزه کند شما را پاکیزگی کامل» علی علیه السلام به پدرم گفت: ای رسول خدا به من بگو این جلوس (و نشستن) ما در زیر کساء چه فضیلتی (و چه شرافتی) نزد خدا دارد؟ پیغمبر(ص) فرمود: سوگند بدان خدائی که مرا به حق به پیامبری برانگیخت و به رسالت و نجات دادن (خلق) برگزید که ذکر نشود این خبر (و سرگذشت) ما در انجمن و محفلی از محافل مردم زمین که در آن گروهی از شیعیان و دوستان ما باشند جز آنکه نازل شود بر ایشان رحمت (حق) و فرا گیرند ایشان را فرشتگان و برای آنها آمرزش خواهند تا آنگاه که از دور هم پراکنده شوند، علی (که این فضیلت را شنید) فرمود: با این ترتیب به خدا سوگند ما رستگار شدیم و سوگند به پروردگار کعبه که شیعیان ما نیز رستگار شدند، دوباره پیغمبر فرمود: ای علی سوگند بدانکه مرا بحق به نبوت برانگیخت و به رسالت و نجات دادن (خلق) برگزید ذکر نشود این خبر (و سرگذشت) ما در انجمن و محفلی از محافل مردم زمین که در آن گروهی از شیعیان و دوستان ما باشند و در میان آنها اندوهناکی باشد جز آنکه خدا اندوهش را برطرف کند و نه غمناکی جز آنکه خدا غمش را بگشاید و نه حاجتخواهی باشد جز آنکه خدا حاجتش را برآورد، علی گفت: بدین ترتیب به خدا

سوگند ما کامیاب و سعادت‌مند شدیم و هم
چنین سوگند به خدای کعبه که شیعیان ما
نیز در دنیا و آخرت رستگار و سعادت‌مند شدند.

حدیث کساء و منزلت آن

بخش دوم

کساء چیست؟

کساء در زبان عربی نوعی عبا است که بر دوش اندازند، و گاهی نیز به عنوان زیرانداز و روانداز از آن استفاده می‌شود. در روایات فراوانی که در کتابهای شیعه و اهل سنت نقل شده وارد است: هنگامی که آیه تطهیر: **أَمَّا يَرْيَدُ اللَّهُ لِيَذْهَبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيَطَهَّرَكُمُ تَطْهِيراً [۱]** نازل شد پیامبر گرامی(ص)، علی، فاطمه، حسن و حسین علیهم السلام را در خانه ام‌سلمه از همسران شایسته خود که آیه هم در خانه وی نازل گشته بود گرد آورد و کسایی را که از خیبر آورده شده بود بر سر خود و آن چهار تن کشید، آن گاه دست مبارک از کسا بیرون آورد و به سوی آسمان بلند کرد و عرضه داشت: بار پروردگارا، اینان اهل بیت منند، پس هر گونه پلیدی را از آنان دور ساز و آنان را پاک و پاکیزه گردان. آن گاه جبرئیل علیه السلام نازل شد و این آیه را به عنوان تأیید خواند یا آن که پیامبر(ص) احساس نزول رحمت الهی کرد، آن گاه آنان را در زیر عبا گرد آورد، و پس از دعای حضرتش آیه نازل شد ام‌سلمه گفت: یا رسول الله، آیا من هم داخل شوم؟ فرمود: تو بر سر جای خود باش(یا تو جایگاه خاص خود را دارا هستی) تو عاقبت به خیر و از همسران شایسته پیامبری(اما از اهل بیت نیستی)[۲].

چون در این حدیث لفظ کساء و داستان کساء بر سر کشیدن آمده، آن را حدیث کساء نامیده‌اند. و نیز این پنج شخصیت نورانی پاک را خمسه‌ی طیبه یا پنج تن آل عبا، و حضرت حسین علیه‌السلام را خامس آل عبا لقب داده‌اند. این لقب در نزد مسلمانان صدر اسلام و اصحاب رسول خدا(ص) شهرت داشته چنان که جابر بن عبدالله انصاری در هنگام زیارت امام حسین علیه‌السلام در روز اربعین آن حضرت را به خامس اصحاب السکاء خطاب می‌نماید؛[۳]

روحی و ارواح العالمین لهم الفداء.

نگاهی به آیه‌ی تطهیر

در سوره‌ی مبارکه‌ی احزاب (سوره‌ی ۳۳) از آیه‌ی ۲۸ تا ۳۴ مسائلی در مورد همسران رسول خدا(ص) مطرح و سفارش‌های خاصی به آنان داده شده است. در روایات آمده: سبب نزول این آیات آن بود که چون رسول خدا(ص) از جنگ خیبر بازگشت و غنائم فراوانی به دست آورد برخی از همسران او خواستند که قسمتی از غنیمت‌ها را به آنان بدهد. پیامبر فرمود: آنها را به فرمان خدا در میان مسلمانان تقسیم کردم. آن همسران ناراحت شدند و گفتند: شاید چنین می‌پنداری که اگر ما را طلاق دهی دیگر برای ما شوهر لایقی یافت نمی‌شود(که چنین بر ما سخت می‌گیری)؟!

خداوند متعال از این سخنان بر پیامبر خویش غیرت ورزید و او را فرمان داد که از همسران خود کناره گیرد. پیامبر از آنان کناره گرفت و مدت بیست و نه روز در مشربه ام‌ابراهیم [۷] به سر برد. پس از آن خبری شایع گشت که رسول خدا زنان خود را طلاق داده است. آن گاه طی جریاناتی عمر خود را به آن حضرت رسانید و مطلع شد که آن حضرت زنان خود را طلاق نگفته است و این خبر را به زنان رسانید. در این حال این آیات نازل شد و رسول خدا به نزد همسران بازگشت و آیات را بر آنان خواند و آنان نیز عذرخواهی نمودند [۵].

این آیات با لحن تنیدی به برخی از همسران پیامبر(ص) هشدار می‌دهد که باید دست از تجمل‌پرستی بردارند و چشم به سوی غنیمت‌هایی که به سرزمین‌های اسلامی سرازیر می‌شود ندوزند، که در غیر این صورت شایستگی همسری با آن حضرت را از دست داده و باید آمادگی جدایی از او را داشته باشند. اما در میان این آیات که همه مربوط به همسران پیامبر(ص) است و در آنها ضمیر مؤنث به کار رفته است، آیه تطهیر قرار گرفته که سیاق و لحن آن با آیات دیگر فرق دارد، زیرا اولاً سیاق آیات قبل و بعد سیاق تهدید است و سیاق آیه‌ی تطهیر سیاق آیات قبل و بعد سیاق تهدید است و سیاق آیه‌ی تطهیر سیاق ملاطفت و مهربانی. ثانیاً در این آیه ضمیر جمع مذکر به کار رفته که وجود مردان یا جمع زنان و مردان را که مردان آن

بیشترند می‌رساند و این آیه با تأکید و نیز حصری که در آن به کار رفته پاکی مطلق و عصمت اهل بیت را می‌رساند، در حالی که هیچ کس مدعی عصمت همسران پیامبر نیست. گرچه واژه‌ی اهلبیت از نظر لغوی همسران را نیز شامل می‌شود، ولی عمل پیامبر(ص) در حدیث کساء که بیشتر روایات آن را اهل سنت نقل کرده‌اند نشان می‌دهد که همسران از این دایره خارجند، چنانکه ام‌سلمه را نیز که آیه در خانه‌اش نازل شده در زیر عبا راه نداد.

ابتکار پیامبر در معرفی اهل بیت

پیامبر اکرم(ص) از نخستین روزی که دعوت خود را در میان خویشان نزدیک خود آشکار نمود تا واپسین روز عمر شریف خویش به هر مناسبتی و در هر مجلس و انجمنی با تصریح و کنایه و به هر طریق ممکن دیگر جانشینان خود را به مسلمانان معرفی می‌نمود. نصوصی که از پیامبر گرامی اسلام(ص) درباره‌ی فضائل و اشاره به خلافت اهلبیت علیهم‌السلام در کتاب‌های شیعه و اهل سنت وجود دارد در مجموع بیش از سایر احادیثی است که درباره‌ی تک تک موضوعات و دیگر مسائل اسلامی به جای مانده است. حدیث وصایت، حدیث اخوت، حدیث ولایت، حدیث طیر، حدیث رایت، حدیث منزلت، حدیث سفینه، حدیث ثقلین و دهها و صدها نص و تصریح کنایه از آن بزرگوار در تعیین اوصیا و جانشینان حضرتش در اختیار مسلمانان قرار دارد. از جمله‌ی این نصوص، احادیثی است که پیامبر گرامی(ص) «اهلبیت» خویش را به عنوان جانشینان خود و رهبران امت اسلامی معرفی نموده است. اما از آنجا که امکان داشت واژه «اهلبیت» دستخوش تحریف قرار گیرد و امت اسلام در تعیین مصداق آنها دچار اختلاف گردند، حتی همسر پیامبر(ص) خود را مصداق «اهلبیت» بدانند، آن حضرت دست به دو ابتکار شگفت زد:

نخست آنکه در بسیاری از بیانات خود آنان را یکایک و به نام و نشان معرفی فرمود، حتی بامدادان به وقت نماز صبح به در خانه‌ی علی و زهرا علیهما‌السلام می‌رفت و آن خانواده را خطاب به «اهلبیت» نموده و به نماز دعوت می‌کرد. ابتکار دیگر همین کار بدیعی است که در طی

حدیث کساء به آن اشاره شده و جای هیچ شبه‌های باقی نگذارده و برای همیشه خط بطلان بر روی توجیهاات کسانی کشیده که خواستند خود یا دیگران را از اهل‌بیت و در نتیجه زمامداران امت قلمداد کنند.

فلسفه‌ی خواندن حدیث کساء

همان‌گونه که در مقدمه ذکر شد شیعیان به رسم دیرینه و بر اساس مطلب ذکر شده از قول رسول خدا(ص) در متن حدیث کساء، مجلسی تشکیل می‌دهند و در جمع مؤمنان این حدیث را می‌خوانند و بدین وسیله به خدای متعال تقرب جسته و حوایج خود را می‌طلبند. ولی باید دانست که فایده‌ی خواندن این حدیث در جمع صاحب‌دلان تنها رسیدن به ثواب و برآورده شدن حاجات نیست، بلکه این حدیث پیامی دارد که باید متذکر آن گردند:

یکی از بزرگ‌ترین دلایل بر عصمت و پاکی خاندان نبوت و از آشکارترین براهین بر اثبات امامت آنهاست، و این پیامی سیاسی برای امت اسلامی است و حجتی قاطع برای کسانی است که در خط اهل‌بیت علیهم‌السلام حرکت می‌کنند و نیز طنین انداز پیامی اخلاقی- اجتماعی در گوش جهانیان است و هشدار به کسانی که شیفته‌ی زندگانی پررزق و برق و بی‌محتوای دنیا هستند، که ببینند خاندانی که در همه‌ی زمین و آسمان نظیری برای آنان یافت نمی‌شود بلکه آسمان‌ها و زمین و همه‌ی آفریدگان به طفیل وجود آنان به وجود آمده‌اند چگونه همگی در زیر یک عبا جای می‌گیرند. آری، شیعیان آگاه و صاحب‌دل، تنها به خواندن حدیث کساء بسنده نمی‌کنند و آن را چون ذکر لقلقه‌ی زبان نمی‌سازند زیرا این حدیث، دعا نیست که صرفاً خوانده شود و احیاناً توجهی هم به معنای آن بشود؛ بلکه در متن آن می‌اندیشند و با زمزمه کردن آن متذکر حقانیت اهل‌بیت پیامبر(ص) در مساله خلافت و امامت می‌شوند و از فداکاری‌ها، ایثارها، کرامت‌ها و سیره‌ی مرضیه‌ی امامان خود یاد می‌کنند و چگونه زیستن را می‌آموزند و در نتیجه مسیری صحیح را برای زندگانی آینده‌ی خویش ترسیم می‌نمایند.

متن حدیث کساء

از روایاتی که در ادامه می‌آید درمی‌یابیم که این حادثه در خانه‌ی ام‌سلمه همسر گرامی پیامبر(ص) رخ داده است، ولی متنی که برای خواندن در مجالس برگزیده‌ایم، گویای آن است که حادثه در خانه‌ی حضرت فاطمه زهرا(س) به وقوع پیوسته است. در حل این اشکال باید گفت: هیچ دلیلی در دست نیست که آیه‌ی تطهیر یک بار نازل شده است، بلکه می‌تواند این آیه مانند برخی آیات دیگر قرآن کریم چند بار نازل گشته باشد. بسیار شده که آیه‌ای نازل گشته، سپس با پدید آمدن مناسبتی، جبرئیل امین(ع) دوباره آیه را فرود آورده و بر پیامبر(ص) باز خوانده است یا خود پیامبر(ص) به آن استشهاد نموده و به جهت تأیید مطلب قرائت فرموده‌اند.

سند حدیث کساء

روایتی که این متن را از حضرت زهرا(س) نقل میکنند یک روایت بیش نیست و سند آن از مرحوم علامه متتبع سید هاشم بحرانی متصلاً به شیخ کلینی می‌رسد. اصل اختلاف مضمون این خبر با روایات گذشته تنها در محل حادثه است و برخی از فقرات اضافه که جنبه‌ی تکمیلی دارد نه تعارضی؛ ولی در اصل پیام حدیث که نزول آیه‌ی تطهیر در شأن خمسه‌ی طیبه است با سایر روایات اتفاق دارد، و همین کافی است.

حدیث کساء در کتاب‌های اهل سنت

بخش سوم

مشاهده‌ی رحمت و اظهار نیاز

عبدالله بن جعفر بن ابیطالب [۱۴]. گوید: هنگامی که حضرت رسول (ص) مشاهده فرمود رحمت خدا در حال نزول است فرمود: نزد من فرا خوانید! صفیه گفت: یا رسول الله چه کسی را نزد شما فراخوانیم؟ فرمود: اهل بیتم: علی، فاطمه، حسن و حسین را. آنان را نزد حضرت حاضر کردند، پیامبر اکرم (ص) عبای خود را روی آنها افکند و بعد دست خود را بالا برد و عرضه داشت: «بار خدایا، اینان آل (خاندان) منند، پس بر محمد و آل او درود فرست». در این هنگام خداوند متعال آیه‌ی اِنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيَطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً [۱۵] را نازل فرمود [۱۶].

نوع کساء

الف- عایشه [۱۷] گوید: حضرت رسول (ص) یک روز صبح در حالی که عبایی موی سیاه و نقشدار [۱۸] بر دوش داشت، از منزل بیرون آمد [۱۹] در این هنگام حسن بن علی نزد آن جناب آمد و نبی اکرم او را زیر عبای خود جای داد، بعد از آن حسین آمد و با او زیر عبا رفت، فاطمه آمد و او را هم زیر عبا درآورد، و بعد از همه علی آمد و او را نیز در زیر عبا جای داد، سپس این آیه‌ی شریفه را قرائت فرمود: اِنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ... [۲۰].

ب- ام‌سلمه [۲۱] گوید: هنگامی که آیه‌ی اِنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ... نازل شد رسول خدا (ص)، علی، فاطمه، حسن و حسین را نزد خود خواست و کساء (یا عبا)ی خیبری خود را بر سر آنها کشید... [۲۲].

کیفیت جلوس اهل بیت در زیر کساء

الف- عمر بن ابی سلمه [۲۳]. گوید: آیه‌ی اِنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ... در خانه ام‌سلمه بر حضرت رسول (ص) فرود آمد، بعد از

نزول آیه پیغمبر اکرم حسن و حسین و فاطمه نزد خود طلبید و آنها را در مقابل خود نشانید، و بعد علی را هم نزد خود فراخواند و او را پشت سرش نشانید، و سپس عبا را بر سر خود و آنها کشید و عرضه داشت: «اینان اهل بیت من هستند(خداوندا) پلیدی را از آنان دور کن و آنها را پاک و منزّه قرار ده» [۲۴].

و در روایت ابن عساکر پس از این جمله آمده: ام سلمه، گفت: مرا نیز با آنان قرار ده. رسول خدا(ص) فرمود: مقام تو محفوظ است، و تو به راه خیر هستی.

ب- واثلهُ بن أسقع [۲۵] و ام سلمه: روایت کرده‌اند که: حضرت رسول(ص) علی و فاطمه را در مقابل خود نشانید و حسن و حسین را روی زانوها و یا در دامن خود نشانید [۲۶].

محل اجتماع اهل بیت

الف- ابوسعید خدری [۲۷] گوید: رسول اکرم(ص) در منزل ام‌المؤمنین ام سلمه بودند که جبرئیل نازل شد و آیه‌ی اِنَّمَا یَرِیدُ اللّٰهُ... را آورد. ابوسعید گفت: در این هنگام رسول خدا(ص) حسن و حسین و فاطمه و علی را نزد خود فراخواند و آنان را به خود نزدیک کرد و جامه‌اللهی خود را روی آنها انداخت در حالی که ام سلمه همچنان در پس پرده قرار داشت، آن گاه گفت، «خداوندا، اینان خاندان منند، پلیدی را از این خاندان دور کن و آنان را پاک و پاکیزه قرار ده.» ام سلمه گفت: یا نبی الله من هم با آنان هستیم؟ فرمود: مقام تو محفوظ است و تو به راه خیر هستی [۲۸].

ب- ام سلمه گوید: آیه‌ی اِنَّمَا یَرِیدُ اللّٰهُ... در منزل من فرود آمد، و فاطمه و حسن و حسین در اتاق بودند، رسول اکرم(ص) عبا را بر سر آنها کشید و عرضه داشت: «اینان اهل بیت من می‌باشند پلیدی را از آنان برطرف کن و آنها را پاکیزه ساز» [۲۹]. و نیز گفته است: آیه در منزل من نازل شد [۳۰]. و در برخی روایات از او نقل است که رسول اکرم(ص) فرمودند: «بار خدایا، اینها اهل بیت من و مخصوصان من هستند، پلیدی را از آنها دفع کن و آنان را پاک و پاکیزه قرار ده» [۳۱]. و در روایت دیگری گوید: من سر خود را داخل اتاق کردم و گفتم: ای رسول خدا، آیا من هم با شما هستیم؟ فرمود: تو عاقبت به خیر

هستی، تو عاقبت به خیر هستی [۳۲]. و در روایت دیگری گوید: من عبا را کنار زدم تا داخل شوم و با آنان باشم، پیامبر عبا را از دست من کشید و فرمود: تو بر راه خیر هستی [۳۳]. و در روایت دیگری آمده که ام‌سلمه گفت: یا رسول الله، من از اهل بیت شما نیستم؟ فرمود: تو عاقبت به خیر می‌باشی، ولیکن اهل بیت من اینان هستند، بار خدایا اهل بیت من سزاوارترند [۳۴].

حاضرین در خانه هنگام نزول آیه

ام‌سلمه گوید: آیه‌ی اِنَّمَا یُرِیدُ اللّٰهُ... در خانه‌ی من فرود آمد و در اتاق هفت تن بودند: جبرئیل، میکائیل، علی، فاطمه، حسن و حسین، و من هم در خانه ایستاده بودم، گفتم: یا رسول الله، آیا من از اهل بیت نیستم؟ فرمود: تو عاقبت به خیر هستی، تو عاقبت به خیر هستی، تو از همسران پیامبری [۳۵] و فرمود که تو از اهل بیت هستی [۳۶].

موقعیت اهل بیت هنگام نزول آیه

ام سلمه گوید: این آیه در منزل من فرود آمد و من در خانه نشسته بودم [۳۷]. و نیز گوید: [۳۸] اهل بیت پیرامون حضرت رسول (ص) بر روی فرشی جمع شدند و نبی اکرم عبایی را که بر دوش داشت بر سر آنها کشید و عرضه داشت: «اینان اهل بیت منند، پلیدی‌ها را از آنها دور کن و آنان را پاک و پاکیزه قرار ده.» این آیه در هنگامی که همگی روی فرش اجتماع کرده بودند فرود آمد، من گفتم: یا رسول الله، من هم از اهل بیت می‌باشم؟ به خدا سوگند نفرمود: آری، بلکه فرمود: تو عاقبت به خیر هستی.

شرح و تفسیر الفاظ آیه

راغب گوید: هر گاه گفته شود: «رَأَدَ اللّٰهُ» معنای آن این است که خداوند حکم فرمود که این مطلب انجام پذیرد و یا انجام نپذیرد. و «رجس» یعنی چیزی است که انسان از آن تنفر دارد. و رجس بر چهار نوع است: طبعی، عقلی، شرعی، و یا مجموع این هر سه در یک چیز، مانند مردار و قمار و شرک که مورد تنفر طبع و عقل و شرع می‌باشند [۳۹]. ثعالبی گوید: رجس به گناه و عذاب و

پلیدی‌ها و هرگونه نقصی گفته می‌شود، و خداوند همه‌ی این چیزها را از اهل‌بیت زدوده است [۴۰]. و در قرآن کریم در سوره‌ی مائده آیه‌ی ۹: شراب، قمار، قرعه‌ی قمار، و در سوره‌ی حج: ۳۰: بت‌ها، و در سوره‌ی انعام: ۱۴۵: مردار، خون جهنده، گوشت خوک، و در سوره‌ی انعام: ۱۲۵ و اعراف: ۷۱، عذاب، و در سوره‌ی توبه: ۹۵: منافقان، رجس و پلیدی قلمداد شده‌اند. اما معنی «تطیهر» در این آیه همان است که در سوره‌ی آل‌عمران درباره‌ی مریم فرموده: وَ اذْ قَالَتِ الْمَلَاَئِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَ طَهَّرَكِ وَ اصْطَفَاكِ عَلٰی نِسَاءِ الْعَالَمِينَ (۴۲) «هنگامی که فرشتگان گفتند: ای مریم خداوند تو را برگزیده و پاکیزه‌ات قرار داده و تو را بر زنان جهان امتیاز بخشیده است.» و «کساء» در این حدیث پوششی بوده مانند عبا که آن را روی لباس‌ها می‌پوشیدند.

تفسیر آیه در اقوال دیگران

ابن عباس [۴۱] گوید: حضرت رسول (ص) فرمود: خداوند متعال مخلوقات خود را دو قسمت کرد و مرا در بهترین آن قرار داد... بعد از آن قبائل را در خاندان‌های مختلف نهاد و مرا در بهترین آن خاندان‌ها قرار داد، و همین است که خداوند فرمود: اِنَّمَا يَرِيْدُ اللّٰهُ... پَسْ مِنْ وَاٰهْلِ بَيْتِيْمِمْ اَزْ گناه و آلودگی‌ها پاک و منزّه هستی [۴۲]. ضحاک بن مزاحم [۴۳] گوید: رسول اکرم (ص) فرمود: ما خاندانی هستی که خداوند آنان را پاک و منزّه قرار داده؛ ما از درخت نبوت آفریده شده‌ایم، و ما جایگاه رسالت، محل رفت و آمد فرشتگان، خانه‌ی رحمت و سرچشمه‌ی علم و دانشیم [۴۴]. ابوسعید خدری گوید: این آیه درباره‌ی رسول اکرم و علی [و فاطمه] و حسن و حسین علیهم‌السلام فرود آمد [۴۵]. در روایات سابق گذشت که حضرت رسول (ص) چگونه این آیه را شرح و تفسیر فرمودند، و در گفتار و کردار خود موضوع را روشن کردند. از زید بن ارقم [۴۶]. ابوسعید خدری گوید: اهل‌بیت آن کسانی هستند که خداوند رجس و پلیدی را از آنها زدوده و آنان را پاک و پاکیزه قرار داده است. سپس آنان را با انگشتان دست خود شمرد و گفت: پنج تن می‌باشند: رسول خدا، علی، فاطمه، حسن و حسین علیهم‌السلام [۴۷]. قتاده [۴۸] در تفسیر این آیه گفته است:

آنان اهل‌بیتی هستند که خداوند آنها را از هر بدی منزّه ساخته و به رحمت خود مخصوص گردانیده است [۴۹].
طبری در تفسیر این آیه گوید: یعنی این است و جز این نیست که خداوند اراده فرموده که بدی و زشتی را از شما برطرف کند ای خاندان محمد، و شما را از هر آلودگی و گناهی که در میان گنهکاران رواج دارد پاکیزه گرداند [۵۰].

رفتار حضرت رسول پس از نزول آیه

الف- ابوبرزه [۵۱] با نبی اکرم مدت هفده ماه نماز گزاردم، هر گاه از منزلش بیرون می‌شد در خانه‌ی فاطمه علیهماالسلام می‌رفت و می‌فرمود: الصَّلوةُ علیکم: اِنَّمَا یریدُ اللهُ.. [۵۲].

ب- ابن عباس گوید: حضرت رسول را در مدت نه ماه مشاهده می‌کردم که هر روز وقت نماز در خانه‌ی علی می‌رفت و می‌فرمود: السَّلَامُ علیکم و رحمةُ اللهُ و برکاته اهل البیت اِنَّمَا یریدُ... و روزی پنج بار این عمل را تکرار می‌فرمود [۵۳].

ج- انس بن مالک [۵۴].

گوید: حضرت رسول (ص) مدت شش ماه هنگام نماز صبح از در خانه‌ی حضرت زهرا علیهاالسلام عبور می‌کرد و می‌فرمود: ای اهل‌بیت، هنگام نماز است، و بعد می‌فرمود: اِنَّمَا یریدُ اللهُ.. [۵۵].

د- ابوالحمرء [۵۶] گوید: من در مدینه مشاهده کردم که حضرت رسول (ص) در مدت هشت ماه هیچ گاه برای نماز صبح از منزل بیرون نمی‌شدند جز آنکه در خانه‌ی علی می‌رفتند و دست خود را به دو طرف در می‌گذاشتند و می‌فرمودند: نماز! نماز! اِنَّمَا یریدُ اللهُ... در یک روایت شش ماه و در روایت دیگری هفت ماه، در روایت سوم هشت ماه، و در روایت چهارم نه ماه ذکر شده است [۵۷].

ه- از ابوسعید خدری با اختلافی در الفاظ روایت کرده‌اند که حضرت رسول (ص) مدت چهل روز هنگام صبح در خانه فاطمه می‌آمد و می‌فرمود: سلام و رحمت و برکات خدا بر شما اهل‌بیت، اینک وقت نماز فرارسیده- خدا شما را رحمت کند- اِنَّمَا یریدُ اللهُ... من در حال جنگ هستم با کسی که شما با او در جنگید، و در حال صلح هستم با

کسی که شما با او در صلح و صفا باشید [۵۸].

احتجاج و استشهاد به آیه‌ی تطهیر

الف- حسن بن علی علیه‌السلام:

۱) حسن بن علی علیه‌السلام پس از شهادت پدرش برای مردم خطبه خواند و در اثنای سخنانش فرمود: ای مردم، هر کس مرا میشناسد که میشناسد، و هر کس نمی‌شناسد اینک بشناسد: من حسن بن علی هستم، من فرزند پیغمبرم، من فرزند وصی هستم، منم فرزند کسی که مردم را بشارت به رحمت خداوند داد، منم فرزند کسی که آدمیان را از عذاب پروردگار بر حذر داشت، منم فرزند کسی که مردم را به امر خداوند به سوی خدا دعوت کرد، منم فرزند آن چراغ فروزان، من از خاندانی هستم که جبرئیل بر ما نازل میشد و از نزد ما به آسمان صعود می‌کرد، من از خانواده‌ای هستم که خداوند پلیدی‌ها را از آنها برده و آنان را پاک و پاکیزه قرار داده است... [۵۹].

۲) حسن بن علی پس از شهادت پدرش به خلافت رسید، و یکی از روزها هنگامی که نماز می‌خواند مردی به او حمله کرد و خنجرى به ران او فروبرد، آن حضرت مدت چند ماه بستری شد، پس از آن برخاست و بر منبر خطبه خوانده، فرمود: ای اهل عراق، از خداوند در حق ما پروا کنید، زیرا ما امیران شما و مهمانان شمایم و ما همان خاندانی هستیم که خداوند درباره‌ی آنان فرموده: اِنَّمَا يَرِيْدُ اللّٰهُ... حضرت در آن روز پیوسته سخن می‌گفت به طوری که هیچ کس در مسجد دیده نمی‌شد جز آنکه گریه می‌کرد [۶۰].

ب- امّ سلمه

۱) عمره‌ی همدانیه گوید: نزد امّ سلمه رفتم و بر او سلام کردم، گفت: شما که هستی؟ گفتم: عمره‌ی همدانیه. ای ام‌المؤمنین از این مردی که در بین ما کشته شد (یعنی علی بن ابیطالب) سخن بگو، گروهی او را دوست دارند و گروهی دشمن! ام‌سلمه گفت: تو او را دوست داری یا دشمن؟ گفتم: من نه او را دوست دارم و نه دشمن... (سخن آنها ادامه یافت تا آنکه ام‌سلمه گفت:) پس خداوند آیه‌ی اِنَّمَا يَرِيْدُ اللّٰهُ... را نازل فرمود، و در اتاق جز جبرئیل و رسول

خدا(ص) و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم‌السلام دیگری نبود، گفتم: یا رسول الله، من هم از اهل بیت هستم؟ فرمود: تو در نزد خداوند ثواب و پاداش داری. و من دوست داشتم که در پاسخ من بگوید آری، که آن را از آن چه خورشید بر آن طلوع و غروب می‌کند دوست‌تر می‌داشتم [۶۱].

۲) شهر بن حوشب [۶۲] گوید: از ام‌سلمه همسر حضرت رسول(ص) در هنگامی که خبر شهادت حسین بن علی رسید شنیدم که اهل عراق را لعنت کرد و گفت: حسین را کشتند، خداوند آنها را بکشد، او را فریفتند(و به عراق کشیدند) و خوارش کردند، پروردگار آنها را لعنت کند و از رحمتش دور بدارد، من خود مشاهده کردم که حضرت رسول(ص) عبای خیبری خود را بر آنها پوشانید و فرمود: بار خدایا، اینان اهل بیت منند، پلیدی را از آنها دور کن و آنان را پاک و پاکیزه ساز [۶۳]

ج- سعد وقاص

۱) معاویه به سعد وقاص گفت: چرا از دشنام ابوتراب خودداری می‌کنی؟ سعد گفت: به خاطر سه مطلب که از رسول خدا(ص) شنیده‌ام علی را دشنام نمی‌گویم، و اگر یکی از آنها درباره‌ی من بود آن را از شتران سرخ موی گران‌بها بیشتر دوست داشتم: از رسول خدا(ص) شنیدم هنگامی که برای رفتن به یکی از جنگ‌ها علی را در مدینه جای خود گذاشت، علی گفت: یا رسول الله امر با زنان و کودکان در مدینه گذاشتی؟! رسول اکرم(ص) فرمود: آیا دوست نداری که مقامت نسبت به من همانند مقام هارون نسبت به موسی باشد جز آنکه پس از من پیامبری نیست؟! و نیز شنیدم در روز خیبر رسول اکرم(ص) می‌گفت: فردا پرچم را به کسی خواهم داد که خداوند و رسول او را دوست دارد و خداوند و رسولش هم او را دوست دارند. ما همه گردن کشیدیم که از این موقعیت استفاده کنیم و پرچم در دست ما قرار گیرد. در این هنگام پیغمبر اکرم(ص) فرمود: علی را نزد من فرا خوانید. او را آوردند در حالی که دیدگانش ناراحت بود، نبی اکرم آب دهان خود را بر چشمان علی کشید و پرچم را به دستش داد. و نیز هنگامی که آیه‌ی اِنْمَا یُرِیدُ اللّٰهُ... نازل شد، رسول خدا

علی و فاطمه و حسن و حسین را نزد خود فراخواند و گفت: بار خدایا، اینان اهل بیت من می‌باشند [۶۴].

۲) و در روایت دیگری گفته است: رسول خدا(ص) در هنگام نزول آیه، علی را با دو فرزندش و فاطمه نزد خود فراخواند و آنها را زیر جامه‌ی خود جای داد و گفت: بار خدایا اینان اهل من و اهل بیت من هستند [۶۵].

د- ابن عباس

۱) هنگامی که عمر در گفتار خود به ابن عباس گفت: هیهات! ای بنی‌هاشم، به خدا سوگند که در دل ندارید مگر حسد و غش و کینه‌ای که از دل شما بیرون نمی‌شود و زائل نمی‌گردد! ابن عباس در جوابش گفت: آرام باش ای امیرمؤمنان، نسبت مده حسد و غش را به دله‌ای گروهی که خداوند پلیدی را از آنان زدوده و پاک و پاکیزه‌شان ساخته است، زیرا قلب پیامبر، خود یکی از دل‌های بنی‌هاشم است [۶۶].

۲) عمرو بن میمون [۶۷] گوید: من نزد ابن عباس بودم که نه نفر نزد او آمدند و گفتند: ای فرزند عباس، یا با ما بیرون بیا و یا مجلس را برای ما خلوت کن. گفت: با شما بیرون خواهم آمد، و ابن عباس در آن روز هنوز چشمانش سالم بود و نابینا نشده بود. آنان شروع به سخن کردند و سخنانی گفتند که ندانستم چه گفتند، اما پس از اندکی ابن عباس به نزد ما بازگشت در حالی که لباس‌هایش را تکان می‌داد [۶۸] و می‌گفت: اف و تف بر این‌ها باد، که دربار‌ه‌ری مردی گفتگو می‌کنند که او را ده فضیلت است (سپس فضائل امام را بیان می‌کند تا آنجا که می‌گوید) رسول اکرم(ص) جامه‌ی خود را گرفته، بر علی و فاطمه و حسن و حسین افکند و فرمود: اِنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ... [۶۹].

ه- واثله بن اسقع

۱) ابوعمار [۷۰] گوید: من در نزد واثله بن اسقع نشسته بودم که دربار‌ه‌ی علی علیه‌السلام مذاکره شد و او را دشنام دادند، هنگامی که مردم برخاستند گفت: بنشین تا از این مردی که او را دشنام دادند با تو گفتگو کنم. من در نزد حضرت رسول(ص) بودم که علی و فاطمه و حسن و حسین نزد او آمدند و نبی اکرم(ص) عبای خود را روی آنها افکند

و عرضه داشت: بار خدایا، اینان اهل بیت منند، خداوند پلیدی را از آنها دور کن و آنان را پاک و پاکیزه ساز [۷۱].
 (۲) شداد بن عبدالله (ابوعمار) گوید: هنگامی که سر حسین بن علی علیه السلام را آورده بودند و یکی از شامیان حسین و پدرش را دشنام داد، وائله برخواست و گفت: به خدا سوگند که من علی و فاطمه و حسن و حسین را همیشه دوست دارم پس از آنکه از رسول خدا شنیدم که درباره‌ی آنها می‌فرمود:... اَنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ.. [۷۲].

و- علی بن الحسین سجاد علیه السلام

(۱) علی بن الحسین به مردی از اهل شام (که ناآگاهانه از اسارت اهل بیت اظهار خوشحالی نمود) فرمود: آیا در سوره‌ی احزاب خوانده‌ای: اَنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ لِيَذْهَبَ عَنْكُمُ الرَّجْسُ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يَطَهِّرْكُمْ تَطْهِيراً (۳۳)؟ مرد شامی گفت: مقصود از این آیه شمایید؟ فرمود: آری [۷۳].

(۲) روایت کامل این داستان چنین است: هنگامی که حضرت سجاد را با سایر اسیران اهل بیت بعد از شهادت سبط رسول خدا حسین به طرف شام بردند و آنها را در کنار مسجد جامع دمشق در جایگاه اسیران نگاه داشتند، پیرمردی به آن حضرت نزدیک شد و گفت: حمد خدا را که شما را کشت و نابودتان کرد و بندگان را از مردان شما راحت کرد و به امیرالمؤمنین (یزید) بر شما قدرت داد. علی بن الحسین فرمود: ای پیرمرد، آیا قرآن خوانده‌ای؟ گفت: آری، فرمود: آیا این آیه را قرائت کرده‌ای؟ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى (۲۳) [۷۴] پیرمرد گفت: خوانده‌ام. فرمود: آیا در قرآن آیه‌ی وَ آتَ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ (۲۶) [۷۵] و آیه‌ی وَ اعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَىٰ (۴۱) [۷۶] را خوانده‌ای؟ پیرمرد گفت: آری خوانده‌ام. فرمود: به خدا سوگند مقصود از قربی ما هستیم و این آیات درباره‌ی ما فرود آمده، و آیا این آیه را در قرآن خوانده‌ای: اَنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ لِيَذْهَبَ عَنْكُمُ الرَّجْسُ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يَطَهِّرْكُمْ تَطْهِيراً (۳۳)؟ پیرمرد گفت: آری خوانده‌ام، فرمود: مقصود ما اهل بیت هستیم که خداوند ما را مخصوص به آیه‌ی تطهیر قرار داده است. پیرمرد گفت: شما را به خدا سوگند شما همان خاندان هستید؟ فرمود: به حق جدمان رسول خدا بدون شک ما همان افراد هستیم.

پیرمرد ساکت شد و از سخنی که گفته بود پشیمان گشت
و پس از آن سر خود را به سوی آسمان بلند کرد و گفت:
خداوندا، من از آنچه بر زبان آوردم توبه می‌کنم و از بغض
این خاندان دست برمی‌دارم و از دشمنان محمد و آل محمد
از جن و انس به سوی تو بیزاری می‌جویم [۷۷].

منابع و مأخذ اهل سنت پس از قرآن کریم
در کتاب حدیث کساء و منزلت آن تألیف حسین استاد ولی
به ۳۱ کتاب معتبر اهل سنت اشاره شده است.

حدیث کساء در کتاب‌های شیعه

بخش چهارم

اشاره

در فصل گذشته حدیث کساء را از مدارک اهل سنت آوردیم، زیرا در مقام احتجاج، اقرار و گواهی مخالف کارسازتر است. در این بخش این حدیث را از مدارک شیعه نقل می‌کنیم و چون مضمون روایات آن‌ها با روایات گذشته همخوان است، متن برخی را که نکات تازه‌ای دارد می‌آوریم و بقیه را به اشاره برگزار می‌کنیم.

نزول آیه

اول - روایت ام‌سلمه

۱) شهر بن حوشب گوید: برای عرض سلام خدمت ام‌سلمه همسر پیامبر گرامی (ص) رفتیم و گفتیم: ای ام‌المؤمنین درباره‌ی این آیه انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیراً چه می‌فرمایید؟ گفت: من و پیامبر در اتاق خواب خود روی عبایی خبیری آرمیده بودیم که فاطمه به همراه حسن و حسین علیهم‌السلام آمده، پیامبر فرمود: پسر عمویت (علی) کجاست؟ گفت: در خانه است. فرمود: او را نزد من فراخوان. فاطمه رفت و علی را فراخواند. آن گاه رسول خدا عبا را از زیر ما کشید و آن را جمع نموده در دست گرفت و عرضه داشت: «خداوند، اینان اهل بیت منند، پس پلیدی را از آنان دور کن و آنان را پاک و پاکیزه ساز.»

من پشت سر رسول خدا نشسته بودم، گفتیم: یا رسول الله، پدر و مادرم فدایت، من چه؟ فرمود: تو به راه خیر هستی. و این آیه درباره‌ی پیامبر و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم‌السلام نازل شد [۸۰].

و به سند دیگری نیز از ام‌سلمه روایت شده که گفت: این آیه در خانه‌ی من نازل شد؛ رسول خدا (ص) در مصلا‌ی خود (در خانه‌ی من) آنان را در زیر عبایی پوشانید، سپس دست خود را برآورده بر روی عبا گذاشت و عرضه داشت:

«خداوندا، اینان اهل بیت منند، پس پلیدی را از آنان دور ساز چنان که از آل اسماعیل و اسحاق و یعقوب دور ساختی، و آنان را از پلیدی پاک ساز چنان که آل لوط و آل عمران و آل هارون را پاک ساختی.» گفتم: یا رسول الله، آیا من با آنان داخل نشوم؟ فرمود: تو بر راه خیر هستی و تو از همسران پیامبری.

دختر ام سلمه گفت: مادر! نام آنان را بگو. گفت: فاطمه علی، حسن و حسین علیهم السلام [۸۱].

۲) ابو عبدالله جدلی گوید: بر عایشه وارد شدم و گفتم: این آیه انما یرید الله... کجا نازل شد؟ گفت: در خانه‌ی ام سلمه. ام سلمه قبلاً گفته بود که اگر از عایشه بپرسی به تو خبر خواهد داد که این آیه در خانه‌ی من نازل شده است. ولی گفته است: رسول خدا (ص) همین طور که نشسته بود ناگهان فرمود: کاش یکی می‌رفت و علی و فاطمه و دو فرزند آنان (حسن و حسین) را نزد من فرامی‌خواند! من گفتم: کسی جز من نیست. پس چادر به سر کرده رفتم و آنان را آوردم. علی در برابر آن حضرت نشست، حسن و حسین سمت راست و چپ نشستند و فاطمه را پشت سر خود نشانید، آن گاه پیراهنی (عبای) خیبری را بر سر آنان کشید و عرضه داشت: «ما همه به سوی تو هستیم- و سه بار اشاره کرد و گفت- به سوی تو نه به سوی آتش؛ خودم و خاندانم که اهل بیت من هستند و از گوشت و خون منند».

ام سلمه گفت: یا رسول الله، مرا هم با آنان داخل ساز، فرمود: «ای ام سلمه، تو از همسران شایسته‌ی من هستی.» پس این آیه نازل شد: انما یرید الله... [۸۲].

۳) عبدالله بن معین مولای ام سلمه گوید: ام سلمه گفته است که این آیه در خانه‌ی وی نازل شده است. او گفت: رسول خدا (ص) مرا امر کرد که در پی علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام بفرستم. چون همگی آمدند، علی را با دست راست و حسن را با دست چپ در آغوش گرفت و حسین را روی شکم خود و فاطمه را جلو زانوان خود نشانید [۸۳] و سه مرتبه عرضه داشت: «خداوندا، اینان اهل و خاندان منند، پس پلیدی را از آنان ببر و پاک و پاکیزه‌شان بدار.» من گفتم: پس من چه ای رسول خدا؟

فرمود: تو به خواست خدا بر راه خیر هستی [۸۴].
 (۴) برادر دعبل از حضرت رضا از پدران خود از امام سجاد علیه السلام نقل می کند که امّسلمه گفت: این آیه در خانه ی من و در روز نوبت من نازل شد. در آن روز رسول خدا(ص) نزد من بود که علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را فراخواند، و جبرئیل آمد و پیامبر عبایی فدکی را بر سر آنان کشید و عرضه داشت: «خداوندا، اینان اهل بیت منند؛ خداوندا، هرگونه پلیدی را از آنان دور کن و پاک و پاکیزه شان ساز.» جبرئیل گفت: ای محمد، من هم با شما هستم؟ پیامبر گفت: ای جبرئیل، تو هم از مایی. من گفتم: من هم از اهل بیت شمایم؟ و آمدم که با آنان داخل شوم فرمود: در جای خود باش ای امّسلمه، تو عاقبت به خیر هستی، تو از همسران پیامبر خدایی. جبرئیل گفت: ای محمد بخوان: اِنَّمَا یُرِیْدُ اللّٰهُ... و این آیه در حق پیامبر و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام می باشد [۸۵].

دوم- روایت حسین بن علی علیهم السلام
 زیدبن علی از پدرش از جدش (حسین بن علی) علیهم السلام روایت کرده گفت: رسول خدا(ص) در خانه ی امّسلمه بود که حلوایی برای او آوردند، آن گاه علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را فراخواند و همه از آن خوردند، سپس عبایی خبیبری را بر سر آنان کشید و عرضه داشت: اِنَّمَا یُرِیْدُ اللّٰهُ... امّسلمه گفت: یا رسول الله، من هم با آنان هستم؟ فرمود: تو عاقبت به خیر هستی [۸۶].

سوم- روایت ابوسعید خدری
 وی نزول این آیه را در حق پنج تن علیهم السلام روایت کرده [۸۷] و در پاسخ عطیه نیز همین مطلب را تأیید کرده است [۸۸].

چهارم- روایت امام باقر علیه السلام
 آن حضرت نیز داستان نزول آیه را در خانه امّسلمه در حق پنج تن آل عبا علیهم السلام و سئوال امّسلمه و پاسخ منفی رسول خدا را نقل فرموده اند [۸۹].

رفتار حضرت رسول پس از نزول آیه

(۱) عین روایتی که از ابوسعید خدری نقل شد در مدارک

زیر آمده است [۹۰].

(۲) عین روایتی که از ابوالحمرء نقل شد در مدارک زیر آمده است [۹۱].

(۳) حارث از علی علیه السلام نقل نموده که رسول خدا (ص) هر روز صبح (هنگام نماز) نزد ما می آمد و می فرمود: نماز! خدا شما را رحمت کند، انما یریدُ الله.. [۹۲].

(۴) امام باقر علیه السلام از پدر خود امام سجاد علیه السلام در تفسیر آیهی وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا (۱۳۲) [۹۳] (خانوادهی خود را به نماز امر کن و بر آن سخت صابر باش) روایت کرده که فرمود: دربارهی علی و فاطمه و حسن و حسین نازل شد. رسول خدا (ص) هنگام هر سحر در خانهی فاطمه می آمد و می فرمود: سلام بر شما اهل بیت و رحمت و برکات خدا بر شما باد، نماز! خدا شما را رحمت کند، انما یریدُ الله.. [۹۴].

(۵) و نیز علی بن ابراهیم قمی در تفسیر آیهی فوق گوید: خداوند به پیامبر (ص) دستور داد تا اهل بیت خود را به این کار مخصوص گرداند تا مردم بدانند که خاندان محمد (ص) را نزد خداوند منزلت خاصی است که سایر مردم از آن برخوردار نیستند؛ زیرا خاندان پیامبر را در یک خطاب کلی با همهی مردم امر به نماز فرموده و سپس به طور خصوصی هم مورد خطاب قرار داده است [۹۵].

و پس از نزول این آیه رسول خدا هر روز صبح هنگام نماز به در خانهی آنان می آمد و سلام می کرد و آنان پاسخ می دادند و پیامبر چهار چوب در را می گرفت و نماز را به آنان یادآوری می کرد و آن گاه آیهی تطهیر را قرائت می فرمود. و تا حضرت حیات داشت و در مدینه بود این کار را تکرار می کرد.. [۹۶].

علامه‌ی مجلسی رحمه الله گوید: ابن عقده این حدیث را از طرق بسیاری از اهل بیت علیهم السلام و دیگران مانند ابوبرزه و ابورافع روایت کرده است [۹۷].

(۶) امام صادق از پدرش و او از پدرانیش علیهم السلام روایت کرده که فرمود: پیامبر (ص) هر روز صبح هنگام طلوع فجر بر در خانهی علی و فاطمه علیهما السلام می ایستاد و می فرمود: «سپاس خدای احسان کنندهی نیکوکار نعمت بخش فضل دهنده را، خدایی که کارهای شایسته به

نعمت او کامل شود، شنونده‌ای ستایش ما را بر نعمت و نیکی‌هایی که پروردگاران در حق ما روا داشته شنید، از آتش به خدا پناه می‌بریم، از صبح و شب آتش به خداوند پناه می‌بریم، نماز ای اهل بیت! انما یریدُ الله... [۹۸].

احتجاج و استشهاد به آیه‌ی تطهیر

اول- امیرمؤمنان علی بن ابیطالب علیه‌السلام امام صادق علیه‌السلام از پدران‌ش علیهم‌السلام روایت نموده که علی علیه‌السلام فرمود: خدای متعال ما اهل بیت را برتری داده است، و چرا نه، در حالی که در کتاب خود میفرماید: انما یریدُ الله... خداوند ما را از گناهان و زشتیهای ظاهر و باطن پاک نموده است، پس ما بر راه حق قرار داریم [۹۹].

دوم- امام حسن مجتبی علیه‌السلام

(۱) روزی که پس از شهادت پدر بزرگوارش با آن حضرت بیعت شد. این احتجاج پیش از این گفته شد [۱۰۰].
(۲) در هنگام صلح با معاویه، در خطبه‌ای که پس از خطبه‌ی معاویه ایراد نمود فرمود: ای گروه مردم، من سخن می‌گویم، گوش فرا دارید، و اینک که دل و گوش شما آماده است سخن مرا دریابید! ما خاندانی هستیم که خداوند ما را به اسلام گرمی داشت، و ما را انتخاب کرد و برگزید و برتری داد و هرگونه پلیدی را از ما برد و ما را پاک و پاکیزه ساخت. رجس (پلیدی) شک است و هیچ گاه شکی در خداوند بر حق و دین او وجود ندارد؛ و خداوند به نعمت خود، ما و پدران مان را تا آدم ابوالبشر از هر سیئتی و خودستایی و گمراهی پاک داشت... و چون آیه‌ی تطهیر نازل شد رسول خدا من و برادرم و مادر و پدرم را جمع کرد و در روز نوبت ام‌سلمه و در خانه‌ی وی ما و خودش را با عبای خیبری ام‌سلمه پوشاند و عرضه داشت: «خداوندا» اینان اهل بیت من و خاندان منند، پس هر گونه پلیدی را از آنان ببر و آنان را پاک و پاکیزه دار.» ام‌سلمه گفت: یا رسول الله، من هم با آنان داخل شوم؟ فرمود: خدا تو را رحمت کند، تو بر راه خیر و غاقت به خیر هستی و من چقدر از تو راضی هستم! ولی این آیه مخصوص من و آنان است.

سپس رسول خدا(ص) تا پایان عمر خود در هر روز هنگام طلوع فجر نزد ما می‌آمد و می‌فرمود: نماز! خدا شما را رحمت کند، اِنَّمَا يَرِيْدُ اللهُ.. [۱۰۱].

سوم- امّ سلمه

که متن احتجاج وی گفته شد [۱۰۲].

چهارم- امام سجاد علیه‌السلام

که متن احتجاج آن حضرت در گفته شد [۱۰۳].

پنجم- زید بن علی بن الحسین علیه‌السلام

ابوالجارود گوید: زید می‌گفت: برخی از مردمان جاهل پندارند که آیه‌ی تطهیر درباره‌ی همسران پیامبر(ص) نازل شده است، و راستی که دروغ گفته‌اند و گنهکارند، به خدا سوگند اگر مراد خداوند همسران پیامبر بود ضمیر مؤنث به کار می‌برد و می‌فرمود: «لِيَذْهَبَ عَنْكَ الرَّجْسَ وَ يَطَهَّرَكَ تَطْهِيرًا.» چنان‌که در قسمت‌های دیگر آیه فرموده: وَ اذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ، وَ لَا تَبَرَّجْنَ، وَ لَسْتُنَّ كَاٰحِدٍ مِّنَ النِّسَاءِ [۱۰۴].

اسناد روایات و احادیث و ارجاعت و پاورقی‌ها:

برابر شماره‌های ذکر شده در کتاب حدیث کساء و منزلت آن تألیف حسین استاد ولی ذکر شده است.

سؤالات مسابقه کتابخوانی حدیث کساء

۱) راوی این حدیث چه کسی و از کدام یک از پنج تن آل عبا آن را روایت کرده است؟

۱. ابن عباس، از حضرت رسول (ص)؛
 ۲. ابن عباس، از حضرت فاطمه زهرا (س)؛
 ۳. جابر بن عبدالله انصاری، از حضرت رسول (ص)؛
 ۴. جابر بن عبدالله انصاری، از حضرت فاطمه زهرا (س)؛
- ۲) کساء در لغت به چه معنی است؟

۱. نوعی عبا است؛
۲. پارچه‌ای که از آن به عنوان زیرانداز استفاده می‌کنند؛
۳. پارچه‌ای که از آن به عنوان روانداز استفاده می‌کنند؛
۴. همه موارد؛

۳) خامس اصحاب الكساء لقب کدام یک از پنج تن آل عبا است و چه کسی ایشان را به این نام خواند؟

۱. حضرت علی (ع)، مالک اشتر؛
 ۲. حضرت فاطمه زهرا (س)، فاضه؛
 ۳. حضرت امام حسن مجتبی (ع)، پدر بزرگوارشان؛
 ۴. حضرت امام حسین (ع)، جابر بن عبدالله انصاری؛
- ۴) در حدیث یادشده به نزول کدام یک از آیات شریفه قرآن کریم اشاره شده است؟

۱. آیه ۳۳ سوره احزاب؛
 ۲. آیات ۱ تا ۳ سوره کوثر؛
 ۳. آیه ۲۵۵ سوره بقره؛
 ۴. آیه ۵۹ سوره نساء؛
- ۵) کدام یک از موارد زیر در مفاهیم مطرح شده در آیات ۲۸ تا ۳۴ سوره احزاب نمی‌باشد.
۱. تعیین خمس؛

۲. عتاب همسران پیامبر (ص) در تجمل‌گرایی و ثروت‌پرستی؛
 ۳. تفاوت قائل شدن بین خاندان عصمت و طهارت و سایر افراد منتسب به پیامبر (ص) از جمله همسران ایشان؛
 ۴. هیچ کدام
- ۶) بر اساس حدیث شریفه، رسول خدا (ص)

برکات خواندن حدیث یادشده را چه چیزی ذکر می کنند؟

۱. در هر محفلی از محافل شیعیان این حدیث خوانده شود غمها و اندوه‌های آنان زوده می‌شود و خداوند حاجت آنان را برمی‌آورد.
۲. در هر محفلی از محافل شیعیان این حدیث خوانده شود رزق و روزی آنان زیاد می‌شود و به زودی از گرفتاری‌های مالی خلاص می‌شوند.
۳. در هر محفلی از محافل شیعیان این حدیث خوانده شود مکان آن محفل محل جلوس فرشتگان می‌شود.
۴. همه موارد

۷) حضرت رسول خدا(ص) در پاسخ به درخواست ام سلمه که او را نیز در زمره اهل بیت(در پناه کساء) قرار دهند چه بود؟

۱. فرمود: تو عاقبت به خیر هستی، تو عاقبت به خیر هستی و از همسران پیامبری هستی؛
۲. او را از داخل شدن به جمع اهل بیت(ع) منع فرمود.
۳. گزینه یک و دو؛
۴. او را که از زنان محترمه پیامبر بود در پناه کساء قرار داد.

۸) رفتار حضرت رسول خدا(ص) پس از نزول آیه تطهیر چه بود؟

۱. به مسجد رفت و مسلمانان را از نزول وحی آگاه ساخت.
۲. به زید بن حارث فرمود تا آیه را با خط خوب نوشته و در کعبه آویزان سازد.
۳. روزی پنج بار پیش از نماز بر در خانه حضرت زهرا(س) می‌رسید و می‌فرمود السَّلَامُ عَلَیْکُمْ و رَحْمَةُ اللَّهِ و بَرَکَاتُهَا أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّمَا يُرِيدُ ...
۴. همه موارد.

۹) پاسخ سعد وقاص به معاویه که گفت که چرا علی {ع} را دشنام نمی‌دهد(معاذ...) چه بود؟

۱. از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم هنگامی که برای رفتن به یکی از جنگها علی را در مدینه جای خود گذاشت، علی گفت: یا رسول الله امر با زنان و کودکان در مدینه گذاشتی؟! رسول اکرم صلی الله علیه و

آله و سلم فرمود: آیا دوست نداری که مقامت نسبت به من همانند مقام هارون نسبت به موسی باشد جز آنکه پس از من پیامبری نیست؟!

۲. در روز خیبر رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌گفت: فردا پرچم را به کسی خواهم داد که خداوند و رسول او را دوست دارد و خداوند و رسولش هم او را دوست دارند. ما همه گردن کشیدیم که از این موقعیت استفاده کنیم و پرچم در دست ما قرار گیرد. در این هنگام پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی را نزد من فرا خوانید. او را آوردند در حالی که دیدگانش ناراحت بود، نبی اکرم آب دهان خود را بر چشمان علی کشید و پرچم را به دستش داد.

۳. هنگامی که آیه‌ی اِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ... نازل شد، رسول خدا علی و فاطمه و حسن و حسین را نزد خود فراخواند و گفت: بار خدایا، اینان اهل بیت من می‌باشند.

۴. همه موارد

۱۰) دلیل به کار بردن ضمیر جمع مذکر در آیه شریفه تطهیر از سوی خداوند متعال چیست؟

۱. این آیه در باره زنان پیامبر نیست.

۲. آیه درباره گروهی (اهل بیت(ع)) است که بیشتر آنان مرد هستند.

۳. درباره کسانی است که برای همگان شناخته شده هستند (معرفه هستند)؛

۴. گزینه ۱ و ۲؛

۱۱) در حدیث شریفه کساء حضرت فاطمه زهرا(س) صورت مبارک پیامبر(ص) را به چه چیزی تشبیه کرده‌اند؟

۱. ماه کامل؛

۲. ستاره درخشان؛

۳. گل سرخ؛

۴. همه موارد؛

۱۲) از این که در متن حدیث شریفه و در کلام پروردگار متعال برای معرفی اهل بیت(ع) از ترکیب «آنان فاطمه و پدرش و شوهر و دو فرزندش

هستند» آمده است چه میتوان برداشت کرد؟

۱. مقام حضرت زهرا(س) در عرش اعلی شناخته شده بود.

۲. حدیث شریف و انتشار آن دستور صریح خداوند بوده است.

۳. حضرت فاطمه زهرا(س) را از فاطمه بنت اسد متمایز شود.

۴. همه موارد.

۱۳) رجس به چه معنایی است؟

۱. پلیدی و ناپاکی؛

۲. زنگ کاروان؛

۳. جسارت؛

۴. سنگ سیاه صیقلی؛

۱۴) در روایات متعدد از این توصیفات برای کساء(عبای) پیامبر(ص) نام برده شده است؟

۱. کساء یمانی؛

۲. کساء خیبری؛

۳. عبای موی سیاه و نقش دار؛

۴. همه موارد.

مسابقه کتابخوانی حدیث کساء و منزلت آن

نام:

نام خانوادگی:

تاریخ تولد:

شماره تلفن همراه:

سوال	گزینه ۱	گزینه ۲	گزینه ۳	گزینه ۴
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				
۷				
۸				
۹				
۱۰				
۱۱				
۱۲				
۱۳				
۱۴				

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران